

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem Martinem Kopou ve věci

žalobkyně: **PLEMENÁŘSKÉ SLUŽBY a.s.**
IČ: 46979964
se sídlem U Farmy 275, 765 02 Otrokovice – Kvítkovice
zastoupena JUDr. Radkem Forelem
advokátem se sídlem Masarykovo nám. 220, 763 61 Napajedla

proti
žalovanému: **Ministerstvo zemědělství**
se sídlem Těšnov 65/17, 110 00 Praha 1, Nové Město

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 24. 11. 2021, č. j. MZE-52013/2021,
takto:

- I. Žaloba *se zamítá*.
- II. Žalobkyně *nemá právo* na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému *se nepřiznává* právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Podstata věci

1. Správní orgány uznaly žalobkyni vinnou ze spáchání dvou přestupků podle zákona č. 156/1998 Sb., o hnojivech pomocných půdních látkách, rostlinných biostimulantech a substrátech a o agrochemickém zkoušení zemědělských půd („zákon o hnojivech“). Konkrétně měla žalobkyně porušit zákaz použití hnojiva na zemědělskou půdu pokrytou vrstvou sněhu vyšší než 5 cm. Zároveň tato hnojiva nezapravila do půdy do 24 hodin. Žalobkyně namítá, že správní orgány dostatečně neprokázaly, že v místech aplikace

hnojiva skutečně byla sněhová pokrývka ve výši alespoň 5 cm. A že k nedodržení doby k zapravení hnojiva došlo z důvodu nepříznivých klimatických podmínek.

II. Skutkové okolnosti a rozhodnutí správních orgánů

2. Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský („zemědělský ústav“) obdržel dne 24. 1. 2018 telefonický podnět upozorňující na aplikaci hnojiva digestát ve dnech 23. 1. a 24. 1. 2018 na sněhovou pokrývku na pozemcích v k. ú. X, které obhospodařovala žalobkyně. Na základě tohoto podnětu provedli pracovníci zemědělského ústavu dne 25. 1. 2018 terénní šetření. V rámci něj pořídili fotodokumentaci dotčených zemědělských pozemků. Podle protokolu o kontrole proběhla na dílu půdního bloku („DPB“) parc. č. X (36,24 ha) a částečně i na X (6,58 ha) aplikace tekutého organického hnojiva. Prokazatelně se tak stalo v období zákazu hnojení a na sněhovou pokrývku vysokou 5-10 cm. Ještě dne 25. 1. 2018 ve 12:00. i přes výraznou oblevu a venkovní teplotu kolem 10 stupňů Celsia, byly všechny okolní pozemky pod sněhovou pokrývkou. Aplikací hnojiva došlo k roztání sněhové pokrývky. Na obou uvedených DPB byl rovněž zjištěn návoz kalu z čističky odpadních vod. Dne 29. 1. 2018 bylo zdokumentováno, že kapalné organické hnojivo není stále zapraveno do půdy.
3. Zemědělský ústav následně provedl v sídle žalobkyně ohlášenou kontrolu. Žalobkyně tvrdila, že k aplikaci digestátu došlo z důvodu havárie lopatky míchadla dofermentoru. Proto bylo třeba odčerpat potřebné množství digestátu (344,5 tun). Vlastní aplikaci provedla dne 23. 1. 2018 firma AGROPT spol. s r.o. Podle kontrolních závěrů žalobkyně porušila zákaz používání hnojiv na zemědělské půdě za nepříznivých klimatických podmínek podle § 9 odst. 2 písm. d) zákona o hnojivech, resp. porušila podmínku zapravení použitého hnojiva ve stanovené lhůtě podle vyhlášky č. 377/2013 Sb. o skladování a způsobu používání hnojiv, ve znění účinném do 31. 10. 2021 („vyhláška č. 377/2013 Sb.“). Proti kontrolním zajištěním žalobkyně podala námitky. Tvrdila, že aplikace hnojiva proběhla na sněhovou pokrývku o výšce 2 cm. Zemědělský ústav námitky zamítl. Vyšel ze záznamu nedaleké měřicí stanice Českého hydrometeorologického ústavu („zpráva ČHMÚ“), podle kterého byla naměřena sněhová pokrývka 7 cm (23. 1. 2018), resp. 5 cm (24. 1. 2018).
4. Dne 8. 1. 2021 zemědělský ústav zahájil se žalobkyní přestupkové řízení. Jeho výsledkem bylo rozhodnutí ze dne 3. 3. 2021, č. j. UKZUZ 036793/2021, kterým uznal žalobkyni vinnou ze tří přestupků: (1) aplikace tekutého hnojiva dne 23. 1. 2018 na zemědělskou půdu pokrytou vrstvou sněhu vyšší než 5 cm [v rozporu s § 9 odst. 2 písm. d) bod 3 zákona o hnojivech]; (2) aplikace tekutého hnojiva dne 24. 1. 2018 na zemědělskou půdu přesycenou vodou [v rozporu s § 9 odst. 2 písm. d) bod 2 zákona o hnojivech] a (3) aplikace tekutého hnojiva na zemědělskou půdu, které nebylo do 24 hodin zapraveno do půdy [v rozporu s § 9 odst. 2 písm. c) zákona o hnojivech ve spojení s § 7 odst. 4 vyhlášky č. 377/2013 Sb.]. Za tyto přestupky zemědělský ústav uložil žalobkyni pokutu ve výši 70 000 Kč a povinnost nahradit náklady řízení.
5. Na základě podaného odvolání zemědělský ústav své rozhodnutí zrušil v rámci autoremedury. Dne 27. 7. 2021 vydal nové rozhodnutí pod č. j. UKZUZ 128529/2021 („rozhodnutí zemědělského ústavu“). Tímto rozhodnutím opět uznal žalobkyni vinnou,

ovšem již pouze z prvního a třetího přestupku, za které jí uložil pokutu ve výši 60 000 Kč. Ve vztahu k druhému přestupku řízení zastavil.

6. I proti tomuto rozhodnutí se žalobkyně odvolala. Namítala, že zemědělský ústav při kontrolním šetření nezdokumentoval skutečnou výši sněhové pokrývky v daném místě a čase. Tento nedostatek nelze nahradit zprávou z meteorologické stanice, která se nenachází přesně v daném místě. Klimatické podmínky se mohou měnit a také mění a jsou tedy rozdílné řádově i několik set metrů od sebe. Bylo úkolem zemědělského ústavu, aby prokázal, že právě v místě aplikace hnojiva byla sněhová pokrývka vyšší než 5 cm. To se mu nepovedlo. Žalobkyně upozornila také na to, že důvodem aplikace hnojiva byla havárie na bioplynové stanici. K jejímu odstranění bylo třeba odčerpát z bioplynové stanice digestát: pokud by k tomu nedošlo (čímž by zároveň byla porušena povinnost předcházet vzniku škod na majetku) mohla vzniknout rozsáhlejší škoda na životním prostředí. K nezapravení hnojiva do půdy do 24 hodin došlo proto, že v době aplikace tekutých hnojiv v daném místě probíhala masivní obleva. Zapravení proto nebylo možné provést.
7. Žalovaný rozhodnutím ze dne 24. 11. 2021, č. j. MZE-64425/2021-18145, odvolání žalobkyně zamítl a potvrdil rozhodnutí zemědělského ústavu („rozhodnutí žalovaného“). Konstatoval, že pořízená fotodokumentace v kombinaci se zprávou ČHMÚ je dostatečným důkazem o spáchání prvního přestupku. K obraně žalobkyně spočívající hrozící újmou na životním prostředí žalovaný uvedl, že ani sama žalobkyně ji nehlásila příslušným úřadům. Sice tvrdí, že odčerpáním digestátu zabránila ekologické havárii, není však zcela jasné, jaké ekologické riziko má konkrétně na mysli. Podle žalovaného by zatuhnutí digestátu v nádrži dofermentoru spíše vedlo ke vzniku hmotných škod na majetku žalobkyně, resp. vlastníka bioplynové stanice, nikoliv k přímému ohrožení životního prostředí. K překročení lhůty stanovené pro zapravení aplikovaného digestátu do půdy žalovaný odkázal na to, že s ohledem na období aplikace kalu, žalobkyně musela předpokládat nemožnost jeho zapravení.

III. Obsah žaloby

8. Žalobkyně namítá, že žalovaný měl povinnost prokázat, že v den aplikace hnojiva na zemědělskou půdu byla v daném místě sněhová pokrývka vyšší než 5 cm. V opačném případě by se žalobkyně nedopustila přestupku. To ale žalovaný neprokázal. Zemědělský ústav během šetření ani nezměřil výši sněhové pokrývky na vedlejších pozemcích. Tento nedostatek nelze napravit zprávou ČHMÚ. Navíc i z této zprávy plyne, že předmětná meteorologická stanice je vzdálená několik kilometrů od místa aplikace hnojiva a zároveň zachycuje výši pokrývky v 7:00 ráno. Z této zprávy také plyne, že právě dne 23. 1. 2018 došlo ke klimatickým změnám v daném místě – k masivnímu tání sněhu. Pokud k aplikaci hnojiv došlo v průběhu dne, s ohledem na výměru dané plochy a masivní tání nepochybně muselo dojít ke snížení sněhové pokrývky na maximálně 5 cm. O tom svědčí také zpráva ČHMÚ, podle které již dne 24. 1. 2018 dosahovala výše sněhu v 7:00 ráno pouze 5 cm. Správní orgány tedy dostatečně neprokázaly, že by se žalobkyně dopustila prvního z přestupků.
9. Ke druhému přestupku žalobkyně namítá, že k nezapravení hnojiva do půdy do 24 hodin došlo z objektivních důvodů. Žalovaný nerozlišuje mezi technickou havárií a havárií, která může poškodit životní prostředí. V daném období došlo k technické havárii části zařízení

bioplynové stanice. Hrozilo, že dojde k ekologické havárii. Aby jí žalobkyně předešla, bylo třeba odčerpat digestát z prostoru bioplynové stanice. Žalobkyně proto postupovala podle vyhlášky 450/2005 Sb. Mohla aplikovat hnojivo i na sněhovou pokrývku vyšší než 5 cm. Z důvodu aktuálních klimatických podmínek však nebylo možné hnojivo do půdy zapravit pomocí těžké zemědělské techniky. Ihned poté, co to klimatické podmínky umožnily, to však žalobkyně udělala. Vzhledem k tomu, že splnění zákonné povinnosti žalobkyni bránily objektivní podmínky, nemohla se dopustit ani druhého přestupku.

IV. Vyjádření žalovaného

10. Žalovaný poukázal na to, že žalobkyně uplatňuje stejné námitky jako v odvolacím řízení. Požadavek žalobkyně na měření sněhové pokrývky v konkrétní době a konkrétním místě aplikace hnojiva je neproveditelný. Kontrolu lze vždy provést až následně. I žalobkyně uvádí, že v dané době docházelo k masivní oblevě. Měření výše sněhové pokrývky dva dny po aplikaci hnojiva by nemělo smysl. Objektivní data poskytuje měření ČHMÚ. Navíc pokud docházelo k masivnímu tání, žalobkyně musela vědět, že půda bude podmáčená. Tento stav hnojivo ještě zhoršilo.
11. Rozhodnutí žalovaného i zemědělského ústavu dostatečně akcentoval rozdíl mezi technickou havárií a ekologickou havárií. Žalobkyně však nepředložila žádné důkazy svědčící o akutní ekologické hrozbě. Žalovanému není jasné, o které ustanovení vyhlášky 450/2005 Sb., žalobkyně opírá svůj argument, že v případě havárie mohla aplikovat hnojivo i na sněhovou pokrývku vyšší 5 cm. Ani objektivně nepříznivé klimatické podmínky nejdou důvodem pro liberaci žalobkyně.

V. Posouzení věci krajským soudem

12. Žaloba je přípustná. Podala ji oprávněná osoba (§ 65 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, „s. ř. s.“) v zákonné lhůtě (§ 72 odst. 1 s. ř. s.). O žalobě krajský soud rozhodl bez jednání. Žalovaný s tím souhlasil a žalobkyně ve stanovené lhůtě nevyjádřila svůj nesouhlas s tímto postupem.
13. Žaloba *není důvodná*.
14. V této věci je nesporné, že žalobkyně dne 23. 1. 2018 aplikovala tekuté hnojivo na zemědělskou půdu. Nesporné je také to, že toto hnojivo do půdy nezapravila do 24 hodin od jeho aplikace. Spor je naopak o tom, zda v daný den byla na předmětných pozemcích sněhová pokrývka vyšší než 5 cm, resp. zda to žalovaný dostatečně prokázal. Použití hnojiv na zemědělské půdě totiž zákon o hnojivech zakazuje v případě, že půda, na kterou mají být použity, je pokryta vrstvou sněhu vyšší než 5 cm [§ 9 odst. 2 písm. d) bod 3 zákona o hnojivech]. Další sporná otázka se týká toho, zda pro posouzení přestupkové odpovědnosti žalobkyně hraje roli, že se aplikací hnojiva údajně snažila vyhnout ekologické havárii. Kromě toho musel soud posoudit, zda má relevanci tvrzení žalobkyně o nevyhovujících klimatických podmínkách ve vztahu k odpovědnosti za porušení povinnosti zapravit tekuté hnojivo do půdy do 24 hodin od jeho aplikace [§ 9 odst. 2 písm. c) zákona o hnojivech ve spojení s § 7 odst. 4 vyhlášky č. 377/2013 Sb.].

a. Správní orgány dostatečně prokázaly použití hnojiva na zasněženou půdu

15. Skutečnost, že žalobkyně použila hnojivo na zemědělskou půdu pokrytou vrstvou sněhu vyšší než 5 cm, správní orgány prokazovaly pomocí několika fotografií pořízených při kontrolním šetření dne 25. 1. 2018 ve spojení se zprávou ČHMÚ. Podle žalobkyně tyto důkazy dostatečně neprokazují spáchání přestupku. S tím však krajský soud nesouhlasí.
16. Z fotek pořízených dva dny poté, co žalobkyně použila na zemědělskou půdu hnojivo, je vidět, že zatímco na dotčených pozemcích došlo (zřejmě vlivem hnojiva) k roztání sněhu, okolní pozemky pořád pokrývá souvislá sněhová pokrývka. Je pravdou, že z těchto fotografií bez dalšího neplyne, jak přesně vysoká tato pokrývka je. Tuto chybějící informaci však dostatečně nahrazuje zpráva ČHMÚ. Z této zprávy plyne, že dne 23. 1. 2018 klimatologická stanice Staré Město naměřila 7 cm jako celkovou výši sněhové pokrývky pro lokalitu Jalubí a Staré Město u Uherského Hradiště. Následujícího dne to již bylo pouze 5 cm. Zpráva dodává, že měření se provádí každý den v 7:00.
17. Tyto důkazy ve svém souhrnu podle krajského soudu poskytují dostatečně pevný skutkový základ pro závěr, že dne 23. 1. 2018, kdy žalobkyně aplikovala hnojivo, byla zemědělská půda v daném místě pokryta vrstvou sněhu vyšší než 5 cm.
18. Žalovaný trefně poukazuje na to, že příslušné správní orgány nikdy nebudou moci měřit výši sněhové vrstvy právě v čase, kdy dochází k aplikaci hnojiva, ale až s určitým časovým odstupem. V tomto případě to bylo s odstupem dvou dnů. Sama žalobkyně ve své žalobě poukazuje na to, že v daném období docházelo v důsledku zvýšené venkovní teploty k výraznému tání sněhu. To potvrzují i data z meteorologické stanice. Podle nich v průběhu jednoho dne (od 7:00 ráno dne 23. 1. do 7:00 ráno 24. 1.) roztály 2 cm sněhu. Kontrolní šetření proběhlo až 25. 1. 2018. A i přes tání sněhu v průběhu předešlých dvou dnů je na snímcích okolních pozemků zřetelně vidět několikacentimetrová souvislá sněhová vrstva. Je tedy zřejmé, že v době použití hnojiva byla sněhová vrstva mnohem vyšší.
19. Krajský soud na rozdíl od žalobkyně považuje za relevantní údaje z hydrometeorologické stanice, která se nachází v těsné blízkosti dotčených pozemků na rovinatém terénu. Výše sněhové vrstvy naměřená touto stanicí se nebude nijak výrazněji lišit od výše sněhu na dotčených pozemcích. Pokud přitom ještě dne 24. 1. 2018 ráno byla výše sněhové vrstvy naměřena na dané stanici 5 cm a 24 hodin předtím to bylo dokonce 7 cm, je zcela zřejmé, že v době aplikace hnojiva na půdu musela sněhová pokrývka dosahovat alespoň 5 cm. Pokud žalobkyně v těchto klimatických podmínkách aplikovala na zemědělskou půdu tekuté hnojivo, porušila tím § 9 odst. 2 písm. d) bod 3 zákona o hnojivech a dopustila se přestupku. Správní orgány spáchání přestupku prokázaly dostatečně.
20. Obstát nemůže ani obrana žalobkyně založená na tvrzení, že si bezodkladnou aplikaci hnojiva vyžádala technická závada na části zařízení bioplynové stanice, která mohla způsobit ekologickou havárii. Žalobkyně namítá, že za účelem předejití ekologické havárie mohla aplikovat hnojivo i na zemědělskou půdu pokrytou sněhem. Tento argument opírá o blíže nespecifikované ustanovení vyhlášky č. 450/2005 Sb., o náležitostech nakládání se závadnými látkami a náležitostech havarijního plánu, způsobu a rozsahu hlášení havárií, jejich zneškodňování a odstraňování jejich škodlivých následků. Krajskému soudu však ve shodě s žalovaným není jasné, z čeho žalobkyně dovozuje své závěry. Předmětná vyhláška sice upravuje (mimo jiné) postup při bezprostředním odstraňování příčin havárie či

odstraňování jejich následků. Z žádného ustanovení však neplyne možnost při odstraňování příčin či následků havárie porušovat jiné veřejnoprávní předpisy, jak se snaží žalobkyně tvrdit. Žalovaný má navíc pravdu i v tom, že žalobkyně v rámci řízení žádný důkaz o hrozící ekologické havárii nepředložila.

21. Námitky žalobkyně týkající se prvního přestupku jsou proto nedůvodné.

b. Žalobkyně se nezprostila odpovědnosti za porušení povinnosti zapracovat hnojivo do půdy

22. Žalobkyně nepopírá, že svou povinnost zapracovat do půdy hnojivo nejpozději do 24 hodin od jeho aplikace porušila. Brání se však tím, že k tomu měla objektivní důvody spočívající v nepříznivých klimatických podmínkách – půda promáčená v důsledku oteplení a tání sněhu neumožňovala použití těžké zemědělské techniky k zapracování hnojiva. Ani zde však krajský soud nemohl dát žalobkyni za pravdu.
23. Žalobkyně coby právnická osoba nese objektivní odpovědnost za spáchání přestupku. K naplnění skutkové podstaty přestupku se proto nevyžaduje zavinění. Zprostit odpovědnosti se může pouze v případě, že prokáže, že vynaložila veškeré úsilí, které bylo možné požadovat, aby přestupku zabránila (§ 21 odst. 1 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich). To však žalobkyně neprokázala.
24. Žalovaný ve svém rozhodnutí v této souvislosti poukázal na to, že pokud se žalobkyně rozhodla řešit situaci v bioplynové stanici tím, že aplikovala digestát na zemědělskou půdu bez ohledu na panující klimatické podmínky, nemůže následně na tyto nepříznivé podmínky svádět nedodržení stanovené lhůty. V tom má žalovaný pravdu. Již v době, kdy žalobkyně aplikovala hnojivo na půdu, musela s ohledem na oteplení vědět, že jej zřejmě nebude možné do 24 hodin zapracovat. Přesto se však rozhodla hnojivo použít. Nemůže proto úspěšně namítat, že v zapracování hnojiva jí zabránily objektivní okolnosti. Ani tato námitka tedy není důvodná.

VI. Závěr a náklady řízení

25. Krajský soud pro nedůvodnost žalobních námitek žalobu zamítl (§ 78 odst. 7 s. ř. s.). Neúspěšná žalobkyně nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému žádné náklady řízení nad rámec jeho běžné administrativní činnosti nevznikly (§ 60 s. ř. s.).

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení podat kasační stížnost u Nejvyššího správního soudu. *Nejvyšší správní soud kasační stížnost proti tomuto rozsudku odmítne pro nepřijatelnost, pokud nebude svým významem podstatně přesahovat vlastní zájmy stěžovatele.* V řízení o kasační stížnosti musí stěžovatele zastupovat advokát.

Brno 31. srpna 2022

Martin Kopa, v. r.
samosoudce